

Opinionota herziening referendumverordening

Bijlage 1

Achtergrondinformatie over referendum

Wat is een referendum?

Een referendum of volksraadpleging is het voorleggen van een vraag met betrekking tot wetgeving of een te nemen besluit aan de kiesgerechtigden in een land of een bepaald gebied.

Kan de raad een referendumverordening vaststellen?

De raad heeft een autonome verordenende bevoegdheid die voort vloeit uit [artikel 149 van de Gemeentewet](#). Het is dus een vrije keuze van de raad om een referendumverordening vast te stellen. Binnen de randvoorwaarden die de Grondwet en Gemeentewet stellen, staat het gemeenten vrij om hieraan invulling te geven.

Welke referenda kennen we?

Wie neemt het initiatief? Raadplegend versus raadgevend

Als burgers het initiatief nemen tot het houden van een referendum wordt gesproken van een raadgevend referendum. De tegenhanger hiervan is als de raad besluit tot het houden van een referendum (al dan niet op voorstel van het college). Dit wordt een raadplegend referendum genoemd.

Correctief versus niet correctief

Een correctief referendum gaat over een genomen besluit (waarvan de uitvoering is opgeschort), een niet-correctief referendum gaat over het voornemen een besluit te nemen.

Bindend versus niet-bindend

Theoretisch bestaat er nog het bindend referendum. Deze referendumvorm, waarbij de raad verplicht zou zijn de uitslag van het referendum op te volgen, is in Nederland juridisch niet toegestaan omdat de Grondwet en de Gemeentewet dit niet toelaten.

Er bestaat ook nog een *keuzereferendum*. Dit is een referendum waarbij niet voor of tegen een bepaald voorstel gestemd kan worden, maar gekozen kan worden tussen alternatieven

Welke soort referendum hebben we nu in Zwolle?

De huidige Zwolse verordening ziet toe op een raadgevend correctief referendum. Een referendum dus op initiatief van de bevolking, over een genomen raadsbesluit. Het gaat dus alleen over een besluit van de gemeenteraad. Burgers hebben hiermee de mogelijkheid om aan de noodrem te trekken indien hun politieke vertegenwoordigers een besluit hebben genomen dat in hun ogen verkeerd is.

Modelverordening VNG

De VNG heeft in mei 2009 een modelreferendumverordening (bijlage 2) aangeboden aan de gemeenten. Deze modelverordening bevat alleen een regeling voor een referendum op initiatief van de bevolking (raadgevend referendum). In de modelverordening wordt uitgegaan van een voorgenomen besluit.

Hoeveel handtekeningen zijn er nodig?

In Zwolle moet een inleidend verzoek worden ondersteund door een aantal kiezers dat tenminste gelijk is aan 0,15 % van het totaal aantal kiesgerechtigden van de laatstgehouden gemeenteraadsverkiezingen. Het definitief verzoek moet worden ondersteund door een aantal kiezers dat ten minste gelijk is aan 6% van het totaal aantal kiesgerechtigden.

In de modelverordening gaat men, voor categorie waarin Zwolle zit uit van 0,5% voor het inleidend verzoek en 6% voor het definitief verzoek.

Welke vraag wordt er voorgelegd?

Omdat in Zwolle de referendumverordening toe ziet op een referendum over een raadsbesluit, luidt de vraag bent u voor dan wel tegen het raadsbesluit. Bij referenda waarbij niet een concreet raadsbesluit aan de bevolking wordt voorgelegd vraagt de formulering van de vraagstelling veel aandacht. Dit speelt zowel bij referenda op initiatief van inwoners als op initiatief van de raad.

Referendumcommissie

In de modelverordening is gekozen voor een permanente commissie met vijf leden. In Zwolle gaan we uit van drie leden.

Burgerinitiatief

Naast de referendumverordening kennen we ook de verordening burgerinitiatief. Deze verordening geeft de procedure aan van het op de agenda van de raad plaatsen van onderwerpen door burgers. Deze verordening is ook toe aan actualisering. Getracht wordt om hierin de mogelijkheid van e-petitie te integreren. De herziening van de verordening burgerinitiatief zal op een later tijdstip plaatsvinden.

Voorlichting manieren beïnvloeden besluitvorming

Zowel het burgerinitiatief als het referendum zijn instrumenten om burgers te betrekken bij de lokale besluitvorming. Ze maken onderdeel uit van de vele mogelijkheden die burgers kunnen gebruiken om de besluitvorming te beïnvloeden. In de communicatie met burgers zal aandacht moeten worden besteed aan voorlichting over de inzet van het bij de situatie passend instrument.